

Zaak 2023-104

Datum uitspraak: 16 augustus 2023

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 16 mei 2023 heeft de Commissie voor de examens aan appellant meegedeeld dat het tentamen van 12 april 2023 behorende bij de cursus CB3902, "De nieuwe mens. Een nieuwe visie op Nederland rond 1900", ongeldig werd verklaard in verband met fraude.
- 1.2 Verweerster en appellant zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellant heeft bij e-mail van 30 juni 2023 aangegeven zijn beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 16 augustus 2023, waar verweerster, vertegenwoordigd door de heer dr. A.W.T. Kampermann, secretaris van de Commissie voor de examens, en mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellant heeft tevens via videobelverbinding aan de hoorzitting deelgenomen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellant

- 2.1 Appellant is het niet eens met de beslissing van 16 mei 2023, waarin aan hem wordt meegedeeld dat fraude is geconstateerd bij zijn tentamen en dientengevolge het tentamen ongeldig wordt verklaard en een tentamenkans verloren gaat.
- 2.2 Ten aanzien van de inhoud van de beslissing, voert appellant de volgende bezwaren aan.
 - 2.2.1 Tijdens het tentamen verscheen ongevraagd en ongewenst een pop-up met een Word-bestand, dat de instuuropdracht van appellant voor de onderhavige cursus bleek te zijn. Dit Word-document is verschenen nadat appellant abusievelijk een bepaalde sneltoetscombinatie gebruikte op zijn Apple-computer, die vervolgens een zoekfunctie heeft gestart naar bestanden en documenten waarin de zinsnede die appellant juist in het tentamen invoerde ("*lof heeft gekregen*") voorkwam. De onregelmatigheid die heeft plaatsgevonden, is niet aan appellant te wijten.
 - 2.2.2 Appellant weerspreekt het standpunt van de Commissie, dat door het verschijnen van het Word-document een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen niet mogelijk is gebleken of de kwaliteit van het tentamen niet kan worden geborgd. Appellant heeft het document

binnen 28 seconden weg geklikt en is verder gegaan met het tentamen. Dit blijkt ook uit de opname van het tentamen. Het verschijnen van het Word-document heeft hem geen voordeel opgeleverd bij het tentamen.

- 2.2.3 Ook de docent van de onderhavige cursus is van mening dat er geen sprake is van inhoudelijke fraude. Zij heeft geconstateerd dat de tentamenvragen consistent zijn ingevuld en ziet niet in hoe appelland voordeel gehad zou kunnen hebben van het oproepen van zijn eigen instuuropdracht. Appellant vindt het kwalijk dat deze ontlastende verklaring van de docent niet is meegenomen in de overwegingen van de Commissie en dat deze verklaring niet is opgenomen in het procesdossier.
- 2.2.4 Het bevreemdt appelland dat het proctoringsysteem de mogelijkheid dat een ander programma geopend werd tijdens het tentamen niet heeft geblokkeerd. Appellant vindt het onterecht dat dit hiaat in het systeem bij hem als student wordt neergelegd.
- 2.2.5 De Commissie heeft in het kader van de minnelijke schikking aangeboden de fraudebeslissing om te zetten naar de constatering van een onregelmatigheid. Appellant heeft deze schikking niet aanvaard, omdat hij van mening is dat het tentamen hoe dan ook geldig moet worden verklaard.

2.3 Ten aanzien van de totstandkoming van het besluit voert appelland de volgende bezwaren aan.

- 2.3.1 Appellant ontving op 18 april 2023 allereerst een brief van de Commissie, waarin een vermoeden van fraude werd uitgesproken en appelland de mogelijkheid werd geboden om een zienswijze aan te leveren. Appellant leverde deze zienswijze op 20 april 2023 per e-mail aan, maar deze werd nooit door de Commissie ontvangen, hoewel de brief naar drie verschillende e-mailadressen binnen de OU werd gestuurd. Vervolgens ontving appelland op 16 mei 2023 de beslissing dat sprake is van fraude en dat hij geen zienswijze heeft aangeleverd. Appellant stuurde daarop op 17 mei 2023 een aangetekende brief naar de OU, waarin hij zijn zienswijze nogmaals schetst. De Commissie heeft hierop aangegeven dat de zienswijze ditmaal in goede orde ontvangen is, maar geen aanleiding geeft om van de fraudebeslissing af te wijken. Appellant vindt het zeer kwalijk dat niet getracht is om op een andere manier contact met hem te leggen, toen zijn zienswijze aanvankelijk niet werd ontvangen.
- 2.3.2 Appellant heeft de Commissie in meerdere stadia van zijn beroep verzocht om gedegen te (laten) onderzoeken hoe het Word-document heeft kunnen verschijnen tijdens zijn tentamen en hoe je kunt voorkomen dat dit gebeurt. Appellant acht het onterecht dat de bewijslast hierin bij de student wordt neergelegd.
- 2.3.3 Tijdens het gesprek in het kader van de minnelijke schikking waren er verbindingsproblemen in Microsoft Teams. Vanuit de Commissie werd geen inspanning geleverd om externe ICT-deskundigen in te schakelen. Wederom werd het probleem bij appelland neergelegd.

Het standpunt van verweerster

2.4 Verweerster voert onder verwijzing naar artikel 2.3.1 lid 1 van het Examenreglement 2022-2023 het volgende aan:

1. Onder fraude wordt in ieder geval verstaan ieder – al dan niet opzettelijk - handelen of nalaten van een tentamenkandidaat welke het vormen van een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt en/of het al dan niet opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het tentamen te beïnvloeden. Voorgaande zin is eveneens van toepassing op het aanzetten van andere studenten tot fraude.

2. In ieder geval worden de volgende gedragingen als fraude aangemerkt: a. Het tijdens het tentamen bij zich hebben van boeken, syllabi, aantekeningen of andere geschriften, waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan krachtens de gepubliceerde bepalingen met betrekking tot toegestane hulpmiddelen.

[...]

Op grond van de voornoemde artikelen heeft verweerster geconcludeerd dat sprake is van fraude, omdat appelland tijdens het online tentamen een niet toegestaan hulpmiddel (het Word-document) heeft geopend. Het onderhavige tentamen werd als gevolg daarvan ongeldig verklaard en appelland verliest een tentamenkans. Omdat bij fraude opzet niet vereist is, is niet relevant of appelland het Word-document wel of niet bewust heeft opgeroepen.

- 2.5 Verweerster heeft het College geïnformeerd dat het minnelijk schikkingsoverleg heeft geleid tot een schikkingaanbod, te weten dat de beslissing van fraude zou worden omgezet naar een onregelmatigheid met behoud van tentamenkans. De frauderegistratie zou hiermee komen te vervallen. Appelland heeft dit aanbod echter niet aanvaard en daarmee is het schikkingaanbod komen te vervallen.
- 2.6 Verweerster geeft desgevraagd aan dat er nog geen vergelijkbare voorvallen zijn geweest bij studenten die een tentamen afleggen op een Apple-computer. Als dit wel zo zou zijn, zou de lijn van de Commissie zijn om het probleem kenbaar te maken onder studenten en studenten hiervoor te waarschuwen.

Het oordeel van het College

- 2.7 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 2.8 Het College overweegt onder verwijzing naar artikel 7.61, derde lid, van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) dat het College op 14 juni 2023 het beroepschrift aan verweerster heeft gezonden, met uitnodiging om in overleg met betrokkenen na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft op 27 juni 2023 aan appelland en het College, onder overlegging van de daarop betrekking hebbende stukken, medegedeeld tot welke uitkomst het beraad heeft geleid. Het College concludeert op basis van de mededeling van verweerster dat een minnelijke schikking werd aangeboden, maar niet werd geaccepteerd.
- 2.9 Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster geen stand kan houden. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.
 - 2.9.1 Het College acht de beslissing van 16 mei 2023 onvoldoende gemotiveerd, nu de Commissie in het kader van de minnelijke schikking tot het oordeel is gekomen dat het verschijnen van een Word-document tijdens het tentamen (ook) kan worden gekwalificeerd als een onregelmatigheid. Het constateren van een onregelmatigheid heeft minder verstrekende consequenties voor appelland, omdat hij in dat geval zijn tentamenkans zou behouden en er geen registratie van fraude wordt gemaakt. Nu appelland het schikkingaanbod niet heeft geaccepteerd, stelt verweerster zich op het standpunt dat het aanbod is komen te vervallen. Als gevolg daarvan blijft volgens verweerster de fraude(registratie) in stand. Het College ziet in tegenstelling tot verweerster echter niet in hoe, na de constatering dat het voorval ook kan worden gekwalificeerd als onregelmatigheid, toch wordt teruggegaan naar de zwaardere kwalificatie van fraude, simpelweg omdat het schikkingvoorstel niet wordt geaccepteerd.
 - 2.9.2 Ten aanzien van de (kwalificatie van de) gedraging van appelland en het door appelland nodig geachte onderzoek naar het voorval, overweegt het College dat het afleggen van een thuis tentamen bepaalde risico's oplevert. Het is aan studenten om zorg te dragen dat geen onregelmatigheden (kunnen) voorvallen die kunnen leiden tot de ongeldigverklaring van het tentamen. Vaststaat dat tijdens het tentamen van

appellant (door een handeling van appellant, namelijk het intoetsen van een sneltoetscombinatie) een Word-document is verschenen met daarin een aan het tentamen gerelateerde tekst. Appellant heeft dit ook niet ontkend.

Conclusie

2.10 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep gegrond is. Verweerster dient de beslissing opnieuw te nemen, in het licht van deze uitspraak.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

verklaart het beroep gegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. A. Snijders, voorzitter, en dr. L.A. van Oortmerssen en mr. S. van der Waal, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.L.H. Soons-Koopman als plaatsvervangend secretaris

w.g. de plaatsvervangend secretaris,

w.g. de voorzitter,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

mr. A Snijders

voor eensluidend afschrift,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.